

Sygn. akt VIII U 2756/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodnicząca – Sędzia S.O. Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant – st. sekr. sąd. Katarzyna Tokarska-Jóźwik

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2017 roku w Lublinie

sprawy T. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o emeryturę

na skutek odwołania T. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 12 kwietnia 2016 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala T. G. prawo do emerytury począwszy od dnia 24 lutego 2016 roku.

Sygn. akt VIII U 2756/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 kwietnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił T. G. prawa do emerytury, z uwagi na nieudowodnienie przez niego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy przyjął za udowodnione przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999 roku 25 lat pracy w tym 1 miesiąc i 28 dni pracy w warunkach szczególnych.

T. G. odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Podnosił, że na poczet pracy w szczególnych warunkach, powinien zostać zaliczony okres pracy od dnia 15 maja 1978 roku do dnia 31 października 1994 roku tj. praca jako kierowcy ciągnika w Spółdzielni (...) w T..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości, podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy odmówił zaliczenia do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych zatrudnienia w spółdzielni(...) w T. od dnia 15 maja 1978 roku do dnia 31 października 1994 roku (z wyłączeniem okresów niezdolności do pracy 14 listopada 1991 roku) w ilości łącznej 16 lat, 5 miesięcy i 5 dni, ponieważ przedłożone świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach budziło zastrzeżenia pod względem formalnym tj. przy określeniu charakteru wykonywanej pracy nie powołano się na wykaz, dział, pozycję według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ponadto dokument został wystawiony przez spółdzielnię usługowo-handlową (...) w T. w likwidacji i nie zawiera informacji czy spółdzielnia jest następcą prawnym spółdzielni kółek rolniczych w T.. Dodatkowo przedmiotowe świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie zawiera daty wystawienia (k. 4 – 6).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony T. G. urodzony (...) w dniu 24 lutego 2016 roku złożył wniosek o przyznanie emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.. Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Wymagany wiek 60 lat ubezpieczony ukończył w dniu (...) roku Ubezpieczony nie pozostaje w stosunku pracy. Ubezpieczony składając ww. wniosek dołączył do niego dowody w postaci świadectw pracy i umów o pracę, legitymacji ubezpieczeniowej, książeczki wojskowej (k. 7 – 14 a.e.).

W toku postępowania przed organem emerytalnym ubezpieczony udowodnił zgodnie z ww. decyzją okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat w tym jeden miesiąc i 28 dni okresu pracy w warunkach szczególnych. Na skutek przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego uznać należało jednak, iż ubezpieczony łącznie udowodnił ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W okresie od 15 maja 1978 roku do 31 października 1994 roku T. G. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika w Spółdzielni (...) w T.. W T. znajdowała się baza (...), tam był rolniczy sprzęt – kombajn, ciągniki. Wnioskodawcy został powierzony (...) W ramach swoich obowiązków T. G. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (co najmniej 8 godzin dziennie, a czasem nawet w wymiarze 12 godzin dziennie) zajmował się kierowaniem ciągnikiem. Pracował w transporcie pozarolniczym i rolniczym. Prace polowe wykonywał sporadycznie głównie był kierowany do prac transportowych – woził cegły, pustaki, żwir z kopalni, jeździł z ziemniakami na skup. Pracował na drogach publicznych, woził piach z solą. Wnioskodawca kierował traktorem z dwoma przyczepami o ładowności 12 ton, jeździł po skupach i Zakładach (...), mleczarni, (...), z którym (...) miał umowę o usługi transportowe. Wyladunek i załadunek przeważnie odbywał się samoczynnie, sporadycznie wnioskodawca podgarniał na przyczepie pozostałe po wyladunkach materiały. Skarżący pracował w kurzu, oparach, kabina pojazdu była nieuszczelniona, nie chroniła przed zimnem, pojazd był nieresorowany. Skarżący nie wykonywał prac warsztatowych, gdy ciągnik był zepsuty szedł na urlop.

Akta osobowe pracowników (...) są niedostępne.

Za wskazany wyżej okres świadectwo pracy w warunkach szczególnych wystawione zostało przez Spółdzielnię Usługowo-Handlową (...) w T. w likwidacji. Spółdzielnia ta jest następcą prawnym Spółdzielni (...) (legitymacja k. 15 a.s., zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (...), świadectwo pracy (k. 11 t. I a.r.), zeznania T. G. (k. 26 – 27 a.s.), zeznania świadka W. S. (k. 36v), świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach (k. 15 a.e.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy oraz aktach emerytalnych pozwanego organu, które uznał za wiarygodne.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania przełożonego T. G. – świadka W. S. oraz zeznania wnioskodawcy.

Sąd przyznał im walor wiarygodności z uwagi na fakt, iż przełożony T. G. jest dla skarżącego osobą obcą, nie zainteresowaną wynikiem postępowania a jednocześnie był zatrudniony w spornym okresie, w tym samym zakładzie pracy. Ponadto jego zeznania wraz z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym zeznaniami T. G. tworzą zwartą i logiczną całość.

Odwołanie T. G. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 roku, Nr 39, poz. 353), zwanej dalej ustawą FUS, mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem

nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Ustęp 2. artykułu 32 stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Zgodnie z ustępem 4 wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr

8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Organ rentowy zakwestionował złożenie przez wnioskodawcę świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Jednakże w postępowaniu przed Sądem ubezpieczeń społecznych mogą być przeprowadzone wszelkie dowody zmierzające do prawidłowego rozstrzygnięcia.

Zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 sierpnia 2015 roku, II UK 298/14, LEX nr 1797093 akcentuje, że w świetle przepisów zawartych w wykazie A do rozporządzenia, które stanowi załącznik do rozporządzenia, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest

umiejscowione. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 roku, I UK 20/09, LEX nr 515698 i I UK 24/09, LEX nr 518067; z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10, LEX nr 619638 a także z dnia 14 marca 2013 roku, I UK 547/12, OSNP 2014, nr 1, poz. 11). Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi przemysłu ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 roku, III UK 174/10, LEX nr 901652). Dopuszcza się możliwość uznania pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach także w sytuacji, gdy zakład zatrudniający ubezpieczonego nie należy do określonej branży - według nomenklatury przyjętej w rozporządzeniu, ale wykonuje zadania całkowicie odpowiadające branżowej specyfice (zob. także wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2014 roku, I UK 337/13, LEX nr 1458817, z dnia 6 lutego 2014 roku, I UK 314/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 66, z dnia 5 maja 2016 roku, III UK 131/15, LEX nr 2057631).

W niniejszym przypadku fundamentalną kwestię, z punktu widzenia przedmiotu sporu, stanowiła też odpowiedź na pytanie, czy pracownik zatrudniony na stanowisku kierowcy ciągnika w Spółdzielni Kółek Rolniczych był narażony przy pracy na czynniki szkodliwe wynikające z tych samych procesów technologicznych, na które narażeni byli kierowcy ciągników w transporcie, a nadto czy stopień uciążliwości (nasilenia) tego narażenia nie wykazywał żadnych różnic w stosunku do narażenia „procesami technologicznymi” w transporcie.

Z przeprowadzonego postępowania wynika, iż wnioskodawca kierując ciągnikiem przy różnych pracach stale był narażony na działanie czynników szkodliwych

T. G. od 15 maja 1978 roku do 31 października 1994 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy ciągnika wskazaną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w wykazie A w dziale VIII „W transporcie i łączności”, pozycja 3: „Prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych” oraz w załączniku nr 1 do uchwały nr 21 Zarządu Krajowego Związku (...), K. i Organizacji Rolniczych z dnia 20.05.1983r. (Informator (...), W., październik 1983r.) w dziale VIII, poz. 3, pkt. 1, gdzie widnieje stanowisko kierowcy ciągnika.

Jak wynika zatem z dokonanych ustaleń T. G. legitymuje się ogólnym stażem pracy wynoszącym ponad 25 lat, ma ukończone 60 lat życia, oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. W niniejszym postępowaniu ustalono również, że pracował w warunkach szczególnych ponad wymagane 15 lat. Tym samym wnioskodawca spełnia wszelkie przesłanki do ustalenia mu prawa do emerytury od dnia 24 lutego 2016 roku, tj. od dnia złożenia wniosku o emeryturę.

Z tych względów Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. ustawy o FUS orzekł jak w sentencji.

DDW/sj